

FINNOONLAAKSON LIITO-ORAVAN YDINALUEEN KARTOITUS

Esa Lammi

3.11.2021

1 JOHDANTO

Finnobäckenin varrelta Finnoon palstaviljelmien vierestä on löydetty kahtena keväänä liito-oravan papanoita. Puronvarteen rajautuvalla metsäalueella on liito-oravalle sopivia kolopuita, mutta aluetta ei ole aiemmin tarkoin kartoitettu. Liito-oravan ydinalue on tarkoitus merkitä s-1-alueena valmisteilla olevaan Finnoon keskuksen asemakaavaan (441501). Tarkoituksenmukainen kaavamerkintä edellyttää liito-oravan ydinalueen tarkkaa rajaamista.

Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksen asemakaavayksikkö tilasi liito-orava-alueen kartoituksen Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:ltä. Toimeksiantoon kuuluivat liito-oravalle sopivien pesäpuiden etsintä sekä liito-oravan ydinalueen rajaaminen aikaisempien havaintojen ja liito-oravalle sopivan puuston perusteella. Mukaan otettiin myös kulkuyhteyksien tarkastelu.

2 SELVITYSALUE JA LÄHTÖTIEDOT

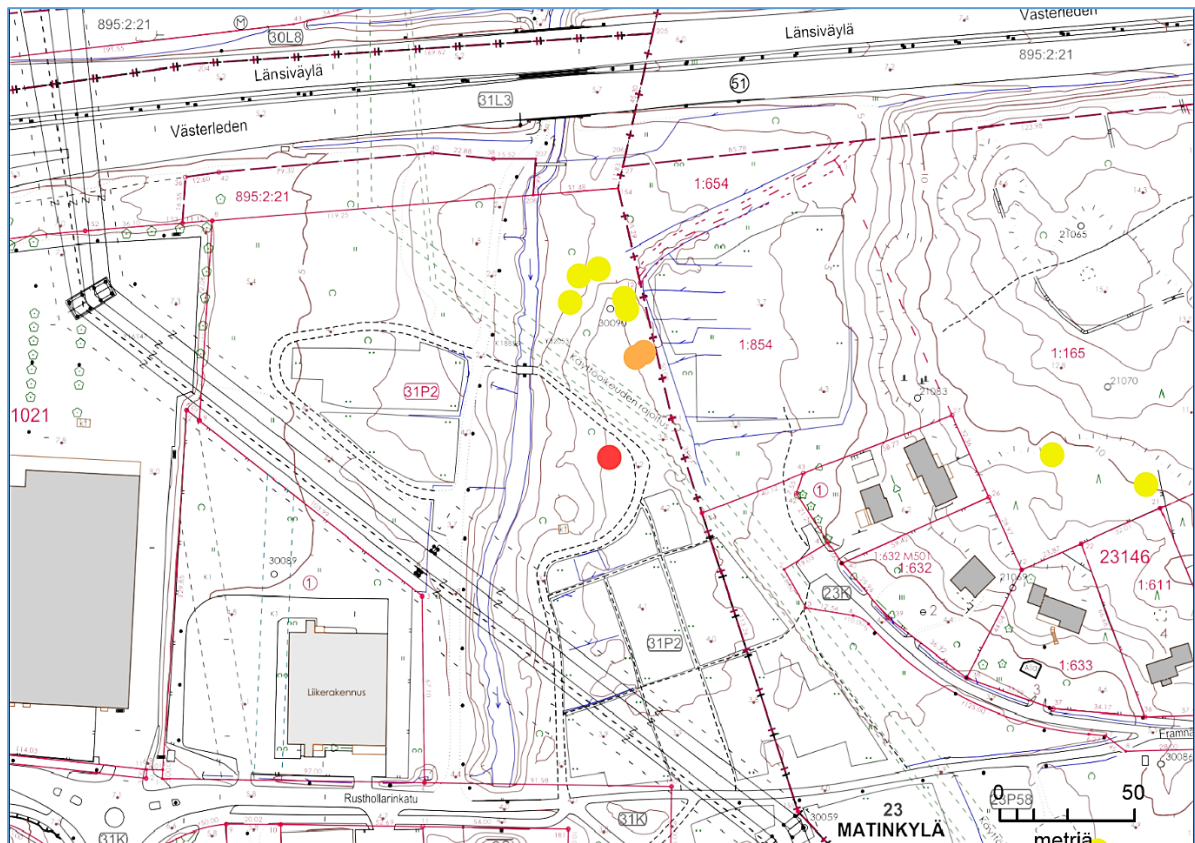
Finnoonlaakson liito-oravahavainnot on tehty pienellä metsäalueella, joka rajautuu pohjoisessa Länsiväylään ja lännessä ja etelässä kaupungin viljelypalstoihin. Itäpuolella on entinen, jo hieman metsittynyt viljelypalsta-alue (kuva 1). Metsikkö sijaitsee Finnobäckenin jokimaisen puron varrella. Metsikön eteläpuolella on usean kymmenen metrin levyinen voimajohtoaukea, mutta muutoin jokivarsi tarjoaa liito-oravalle sopivan kulkuyhteyden etelän suuntaan.

Ensimmäinen tieto liito-oravasta on huhtikuulta 2020, jolloin jätöksiä löytyi kahdesta paikasta. Toinen löytöpaikoista oli pesäpuuksi tulkittava kolohaapa (Espoon ympäristönsuojelu 2021). Alueella käytiin seuraavan kerran maaliskuussa 2021. Liito-oravan papanoita näkyi neljän puun tyvellä, mutta ei edelliskeväänä käytössä olleen kolopuun luona. Kolohaavan lisäksi alueelta on ilmoitettu yksi harmaaleppä, jossa on liito-oravalle sopiva vanha käpytikan kolo.

Tämän toimeksiannon maastokäynti toteutettiin kaavan kiireellisyyden vuoksi syksyllä. Kartoituksen tekijä kävi alueella 28.10.2021. Ajankohdan takia työhön ei kuulunut liito-oravan jätösten etsintää, joskin mahdollisten pesäpuiden tyvet tarkistettiin. Maastosta etsittiin liito-oravalle sopivia kolopuita ja risupesiä. Kolojen etsinnässä käytettiin apuna kiikaria, mutta koloille ei kiivetty. Ydinaluerajaus tehtiin puuston perusteella siten, että mukaan saatiin koko sopivia pesäpuita ja liito-oravan tarvitsemaa ruokailupuustoa kasvava metsäalue. Kulkuyhteyksien arviointi tehtiin yli kymmenmetrisen puuston perusteella.

3 MAHDOLLISET PESÄPUUT JA LIITO-ORAVAN YDINALUE

Finnoonlaakson liito-oravahavainnot on tehty runsaan puolen hehtaarin laajuisella metsäalueella, jonka läpi kulkee maakaasuputki ja vähälle käytölle jäänyt ulkoilutie. Metsäalue on liito-oravalle epätyypillistä, sillä puusto on verraten nuorta ja lähes kaikilla liito-oravan elinalueilla olevat kuuset puuttuvat kokonaan. Kuusten korvikkeena on järeitä puronvarressa kasvavia tervaleppiä. Kookkaita haapoja on neljä metsäalueen eteläosassa (kuva raportin kannessa).

Kuva 1. Palstaviljelmien väliin sijoittuva selvitysalue ja alueella aiemmin tehdyt liito-oravahavainnot. Kevään 2020 pesäpuu punaisella, kolopuu (sama kahdella käyntikerralla) oranssilla ja jätöslöydöt keltaisilla pisteillä. Aineisto: Espoon ympäristönsuojelu 2021.

Liito-oravan jätöslöydöt painottuvat metsän pohjoisosaan, jossa kasvaa rytöisenä puustona tuomia ja harmaaleppiä (kuva 2) sekä muutamia, muuta puustoa korkeampia tervaleppiä. Aluskasvillisuudessa on nokkosta, kyläkellukkaa, vuohenputkea ja muita kulttuurivaikutteisille lehdoille ominaisia lajeja. Kaasuputkilinjan eteläpuolinen alue on samantyyppistä harmaaleppien ja tuomien luonnehtimaa lehttoa (kuva 3). Alueen koilliskulmassa kasvaa kolme kookasta haapaa ja puronvarressa järeitä tervaleppiä, muutama iso koivu ja yksi kookas haapa.

Metsikön kahteen puoliskoon jakava kaasuputkilinja on 20 metrin levyinen ja sillä kasvaa nuorta, muutaman metrin korkuista puustoa. Eteläpuolella oleva voima-johtoauekka on 65 metriä leveä. Jokivarressa johtoauekan kohdalla on yhtenäisenä kasvustona usean metrin korkuista lehtipuustoa.

Kuva 2. Metsäalueen pohjoispuolisko. Kuvan harmaaleppäryhmässä on yksi liito-oravalle sopiva kolo.

Kuva 3. Metsikön eteläpää viljelypalstoilta nähtynä. Korkeissa haavoissa on kaksi liito-oravalle sopivalta näyttävää koloa. Toisen alla oli liito-oravan papanoita keväällä 2020.

Lokakuaisella käynnillä alueen eteläosan haavoissa todettiin kaksi liito-oravalle sopivaa vanhaa käpytikan koloa. Kolot ovat eri puissa (kuva 4). Metsikön pohjoisosassa on yksi harmaalepän kolo (sama kuin keväällä 2020 ja 2021) ja kaksi liito-oravalle sopivalta vaikuttaa risupesää. Molemmat ovat oravan tekemiä ja rakennettu oksan päälle tervalepän rungon viereen. Kolopuiden tyvillä tai risupesien alla ei näkynyt liito-oravan jätöksiä, mutta ajankohtakaan ei ollut suotuista jätösten löytymiselle.

Potentiaalisten pesäpuiden ja vanhojen jätöslöytöjen perusteella molemmat metsäalueen osat ovat liito-oravan ydinaluetta. Ydinalueeseen kuuluu myös jokivarsi, jonka järeät tervalepät ovat liito-oravalle sopivia ruokailupaikkoja. Tervalepissä saattaa olla myös sopivia koloja, sillä kolojen huomaaminen tummapintaisten ja rösökaarnaisista tervalepistä on toisinaan vaikeaa. Liito-oravan ydinalueen (kuva 4) pinta-ala on 0,63 hehtaaria. Alue rajautuu lännessä kevyenliikenteen reittiin, etelässä voimajohtoaukeaan ja idässä käytöstä poistuneeseen viljelypalsta-alueeseen.

Kuva 4. Liito-oravan ydinalue (punainen rajaus) ja lokakuussa 2021 todetut mahdolliset pesäpuut.

4 LIITO-ORAVAN KULKUYHTEYDET

Lähin liito-oravan ydinalue on Finnoonlaakson itäpuolella Etuniemessä. Liito-oraville sopiva kulkuyhteys alueiden välillä sijoittuu Länsiväylän varrelle ja Etuniemen kallioalueen reunoille (kuva 5). Länsiväylää reunustava puusto on runsaan kymmenen metrin korkuista koivikkoa (kuva 6). Entisen viljelypalsta-alueen pohjoisreunassa on lisäksi nuorempaa lehtipuustoa, jonka kasvaminen parantaa kulkuyhteyttä jo lähivuosina. Etuniemen liito-orava-alueelta on puustoinen yhteys etelään ja kaakkoon Matinkylän suuntaan.

Kuva 5. Liito-oravalle mahdolliset kulkureitit (nuolet) sijoittuvat Finnobäckenin varteen ja Länsiväylän eteläpuolelle. Voimajohtojen tekemä aukko on merkitty katkoviivalla.

Liito-oravat voivat liikkua myös Finnobäckenin vartta pitkin etelään. Palstaviljelmien kohdalla oleva voimajohtokäytävä katkaisee yhtenäisen puronvarsipuuston, mutta puronvarressa olevat nuoret puut mahdollistavat liikkumisen johtaukean yli. Etelämpänä Suomenlahdentie katkaisee puustoyhteyden. Liito-oravien liikkuminen liitämällä tieaukean yli on mahdollista, sillä puuton alue on riittävän kapea.

Finnoonlaakson ydinalueelta ei ole liito-oravalle sopivaa puustoyhteyttä länteen tai Länsiväylän yli pohjoiseen.

Kuva 6. Länsiväylän varrella oleva puusto on vielä nuorta, mutta tarjoaa silti kulkureitin liito-oraville. Puiden takana näkyy Länsiväylän meluaitaa.

5 SUOSITUKSET

Liito-oravan ydinalueen säilyttäminen kokonaisuutena ja varaaminen kaavassa sl- tai luo-alueeksi on suotavaa. Alueella on melko vähän liito-oravien tarvitsemaa kookasta puustoa ja suojaa tarjoavat kuuset puuttuvat kokonaan. Alueella ei voi tehdä puuston harvennuksia tai muita hoitotoimia liito-oravan elinoloja vaarantamatta. Alueen läpi kulkevan ulkoilureitin (nykyisin polku) käyttö ei heikennä liito-oravan ydinaluetta. Ulkoilureitin tarvitsemaa puutonta aluetta ei pidä leventää.

Puuston kasvaminen Länsiväylän varteen ja entisen palstaviljelmän pohjoisreunaan parantaa liito-oravien kulkuyhteyksiä naapurialueelle. Säilytettävän puustoyhteyden merkitseminen kaavakartalle on suotavaa.

6 LÄHTEET

Espoon ympäristönsuojelu 2021: Espoon liito-orava-aineistot. – Julkaisematon wms-aineisto. Espoon kaupunki, lokakuu 2021.